

Nr 25.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom; given Stockholms slott den 9 januari 1948.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse.)

17 §.

Låter arrendatorn efter plan, vilken antingen blivit av jordägaren godkänd eller ock uppgjorts av statens lantbruksingenjör eller hos hushållningssällskap anställd jordbrukskonsulent, å fastigheten verkställa täckdikning med användande av tegelrör eller andra rör av lika varaktig beskaffenhet eller anlägga cementerad gödselstad, vare jordägaren pliktig att till arrendatorn utgiva ersättning, beträffande täckdikning, så snart arbetet blivit behörigen utfört, för så stor del av kostnaden, som motsvarar värdet av rören, ävensom när fastigheten avträdes, för vad arrendatorn i övrigt kostat å täckdikningen i den mån det varit nödigt, samt beträffande gödselstad, så snart arbetet blivit behörigen utfört, för så stor del av kostnaden för gödselstadens anläggande, som motsvarar värdet av därvid använt material. Från det belopp, som beräknats för utförande av täckdikning utöver kostnaden för rören, skall dock avdrag

(Föreslagen lydelse.)

17 §.

Låter arrendatorn efter plan, vilken antingen blivit av jordägaren godkänd eller ock uppgjorts av statens lantbruksingenjör *eller konsulent hos lantbruksnämnd* eller hos hushållningssällskap anställd jordbrukskonsulent, å fastigheten verkställa täckdikning med användande av tegelrör eller andra rör av lika varaktig beskaffenhet eller anlägga cementerad gödselstad, vare jordägaren pliktig att till arrendatorn utgiva ersättning, beträffande täckdikning, så snart arbetet blivit behörigen utfört, för så stor del av kostnaden, som motsvarar värdet av rören, ävensom när fastigheten avträdes, för vad arrendatorn i övrigt kostat å täckdikningen i den mån det varit nödigt, samt beträffande gödselstad, så snart arbetet blivit behörigen utfört, för så stor del av kostnaden för gödselstadens anläggande, som motsvarar värdet av därvid använt material. Från det belopp, som beräknats för utförande av täckdikning utöver kostna-

¹ Senaste lydelse, se SFS 1943: 883.

(Gällande lydelse.)

ske ej mindre med en tjugufemtedel för varje helt år, varunder arrendatorn utan förhöjning av arrendet dragit nytta av täckdikningen, än även, därest å denna finnes brist, med kostnaden för bristens avhjälpande.

Har arrendatorn anlagt markväg, inrättat silo för konservering av foder eller utfört annan varaktig, för jordbruket nyttig anläggning, som ej är att hänföra till åbyggnad eller elektrisk anläggning, och har sådant skett med jordägarens samtycke eller efter godkännande av lantbruksingenjör eller *jordbrukskonsulent*, som i första stycket sägs, och av två andra personer, vilka äro behöriga att vara synemän, njute arrendatorn, när fastigheten avträdes, ersättning av jordägaren motsvarande det ökade värde, fastigheten i följd av anläggningen då kan anses äga, dock ej med högre belopp än som svarar mot den nödiga kostnaden för anläggningen.

Finnes när — — — större omfattning.

(Föreslagen lydelse.)

den för rören, skall dock avdrag ske ej mindre med en tjugufemtedel för varje helt år, varunder arrendatorn utan förhöjning av arrendet dragit nytta av täckdikningen, än även, därest å denna finnes brist, med kostnaden för bristens avhjälpande.

Har arrendatorn anlagt markväg, inrättat silo för konservering av foder eller utfört annan varaktig, för jordbruket nyttig anläggning, som ej är att hänföra till åbyggnad eller elektrisk anläggning, och har sådant skett med jordägarens samtycke eller efter godkännande av lantbruksingenjör eller *konsulent*, som i första stycket sägs, och av två andra personer, vilka äro behöriga att vara synemän, njute arrendatorn, när fastigheten avträdes, ersättning av jordägaren motsvarande det ökade värde, fastigheten i följd av anläggningen då kan anses äga, dock ej med högre belopp än som svarar mot den nödiga kostnaden för anläggningen.

Finnes när — — — större omfattning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1948.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december 1947.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet fråga om *ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom* samt anför därvid.

Enligt 2 kap. 17 § första stycket lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom äger arrendator, som å den av honom arrenderade fastigheten verkställt täckdikning med användande av tegelrör eller andra rör av lika varaktig beskaffenhet eller anlagt cementerad gödselstad, erhålla ersättning av jordägaren för kostnaden för företaget eller viss del av denna kostnad. En förutsättning härför är dock att arbetet utförts efter plan, vilken antingen godkänts av jordägaren eller ock uppgjorts av statens lantbruksingenjör eller hos hushållningssällskap anställd jordbrukskonsulent. Enligt andra stycket i samma paragraf äger vidare arrendator, som anlagt markväg, inrättat silo för konservering av foder eller utfört annan varaktig, för jordbruket nyttig anläggning, som ej är att hänföra till åbyggnad eller elektrisk anläggning, viss rätt till ersättning av jordägaren för därav föranledd värdestegring å fastigheten, under förutsättning att anläggningen utförts med jordägarens samtycke eller efter godkännande av sådan lantbruksingenjör eller jordbrukskonsulent som nyss nämnts och av två andra personer, vilka äro behöriga att vara synemän.

Hushållningssällskapen ha hittills i betydande omfattning tillhandagått jordbrukarna med utarbetande av planer för sådana förbättringsåtgärder, som avses i nyssnämnda lagrum. Sällskapen ha även av statsmedel erhållit bidrag till avlönande av befattningshavare för detta ändamål samt förmedlat lån och bidrag av statsmedel till dylika företag. Enligt det beslut angående organisationen av verksamheten för jordbrukets rationalisering, som fattats av 1947 års riksdag, kommer emellertid den statliga verksamheten för främjande av mera permanenta förbättringsåtgärder beträffande brukningsdelarnas jord och ekonomibyggnader, däri bland annat inbegripet täckdikning, anläggning av cementerade gödselstäder och silos samt av markvägar, från och med den 1 juli 1948 att omhänderhavas av de statliga lantbruksnämnder, som då skola inrättas. Dessa lantbruksnämnder

skola övertaga hushållningssällskapens uppgifter i fråga om beviljande av lån och bidrag av statsmedel till nu nämnda förbättringsåtgärder. Vid lantbruksnämnderna komma även att finnas konsulenter, vilka bland annat skola hava till uppgift att på begäran tillhandagå jordbrukarna med upprättande av planer till dylika åtgärder. Däremot skola hushållningssällskapen ej längre åtnjuta statsbidrag till avlönande av befattningshavare för detta ändamål.

Den sålunda beslutade överföringen av arbetsuppgifter från hushållningssällskapen till lantbruksnämnderna utesluter ej, att hos hushållningssällskap anställd jordbrukskonsulent även efter lantbruksnämndernas inrättande kan komma att upprätta plan till sådana förbättringsåtgärder, som nu nämnts. Bland annat har det nämligen förutsatts, att hushållningssällskapen skola biträda lantbruksnämnderna vid fullgörandet av nämndernas arbetsuppgifter. Ätminstone de förbättringsåtgärder, för vilka erhålles lån eller bidrag av statsmedel, torde emellertid i fortsättningen i regel komma att utföras i enlighet med plan, som uppgjorts eller godkänts av en hos lantbruksnämnd anställd konsulent. Uppenbarligen bör en av en sådan befattningshavare uppgjord eller godkänd plan, då det gäller att avgöra frågan om arrendators rätt till ersättning för nedlagda kostnader, kunna tillmätas samma värde som en plan, vilken utarbetats eller godkänts av en hos hushållningssällskap anställd jordbrukskonsulent. Vad i 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom är stadgat om plan, som uppgjorts eller godkänts av statens lantbruksingenjör eller hos hushållningssällskap anställd jordbrukskonsulent, synes därför från och med den 1 juli 1948 böra äga tillämpning jämväl å plan, som uppgjorts eller godkänts av konsulent, vilken är anställd hos lantbruksnämnd.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom*.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse *bilaga*¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Greta Lüzell.

¹ Bilagan, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 7 januari 1948.

Närvarande:

justitieråden LAWSKI,
GYLLENSWÄRD,
NISSEN,
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 30 december 1947 tillhandakommet utdrag av protokoll över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 5 december 1947, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av chefen för jordbruksdepartementets rättsavdelning hovrättsrådet C.-H. Nordlander.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Åke Mossler.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 januari 1948.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, lagrådets den 7 januari 1948 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 5 december 1947 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2 kap. 17 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom*, därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hanns Otto Düselius.
